

מבחן כתיב תס"ז מאז 19

~~מבחן כתיב תס"ז מאז 19~~

שאלה מס' 1 סעיף א':

אנני

7
ס"ה
מ"ה
מ"ה

ראשית יש לציין כי העיזבון של יסמין תובע בשמה לפי ס' 19 לפקנ"ז.

התביעות השונות בגינן יכולים לתבוע עידו והיורשים של יסמין:

ראשית יש לבדוק האם מדובר בת"ד עקב סעיף 8 יחוד עילה

על מנת לבדוק אם מדובר בת"ד יש לנתח לפי פס"ד עוזר נגד ארזט:

מאורע-ישנו יסוד הפתאומיות- מטוס שמתנגש במכונית זה די פתאומי... נזק גוף- עידו נפצע קשה

ויסמין מתה. עקב-קש"ס עובדת: אלמלא המטוס היה מתנגש במכונית הם לא היו נפגעים.

קש"ס משפטי- מבחן תחום הסיכון - פס"ד שולמן - זה בתחום הסיכון להיפגע במהלך נסיעה באוטו

(לגבי יסמין) וגם בתחום הסיכון לגבי עידו במטוס, חברת הביטוח של יסמין תטען שזה לא בתחום

הסיכון שמטוס כך יתנגש באוטו, אך לצערנו רק השבוע ראינו כי מטוסים מתרסקים ולכן זה יכול

להיות על מכוניות שנוסעות על הכביש.

שימוש- מתקיים שימוש מבחינת יסמין היא נהגה ברכב ועידו היה נוסע במטוס.

רכב מנועי-הרכב של יסמין עונה להגדרה זו אך המטוס אינו- ההגדרה של רכב מנועי כוללת כי עיקר

יעודו על פני הקרקע, ומטוס לא נכנס להגדרה זו.

למטרות תחבורה- אין ספק שהנסיעה של יסמין במכוניתה נכנסת להגדרת מטרות תחבורה.

כרגע מה שיוצא כי זו עדין ת"ד מכיוון שאם המטוס לא רכב נחשיב את עידו כהולך רגל.

אנו לא נעבור לחזקת המרבנות מכיוון שזה כן עונה על ת"ד אך נציין שגם אם לא- לא יתאים "עקב

התפוצצות" מכיוון שההתפוצצות והתלקחות היתה של כנף המטוס ולא של המכונית.

בשלב זה אנו עוברים לחזקה הממעטת: "כתוצאה ממעשה מכוון שנעשה במתכוון כדי לגרום נזק לגופו

או לרכושו של אותו אדם"- אין ספק כי מתקיים רכיב - מעשה מכוון- הטיל נשלח בכוונה במטוס. אך

ישנו דיון לגבי אותו אדם. מצד אחד ניתן לטעון כי לפי שיחת הטלפון שהתקבלה האדם שהטיל כוון

להתנגש בו הוא מוסא אלפרון ולא עידו וועוד איך לא יסמין, אך כנגד ניתן לטעון כי האדם ששלח את

הטיל ידע כי הוא יפגע בקבוצה שלמה של אנשים ולא רק במוסא ולכן כן נכנס להגדרה זו בטוח עידו

שהיה נוסע במטוס. ניתן להגיד שאת יסמין הוא לא צפה שיפגע בה.

לסיכום: לעניות דעתי עידו בטוח לא יהיה זכאי לפי הפלת"ד. לגבי יסמין ישנו סימן שאלה. וכך גם

הפיצויים שלה ישתנו בהתאם. במידה ויסמין נכנסת להגדרת ת"ד היא אינה יכולה לתבוע גוף/אדם אחר

עקב סעיף 8 יחוד עילה וגם הפיצויים שהיא תקבל יהיו מוגבלים והפיצויים הלא ממוניים גם יחשבו

בצורה שונה. לכן בסוגיית הפיצויים בהמשך אתחשב בשתי החלופות. בגלל הגבלות אלו עדיף ליסמין

ולעידו לקבל פיצויים לפי עוולת הרשלנות.

כרגע אצא מנקודת הנחה שעל שניהם לא חל יחוד עילה ולכן הם יכולים לתבוע תביעות שונות:

תביעה של יורשי יסמין ועידו לפי חוק לאחריות למוצרים פגומים נגד חברת ווסטרוניקס

מי שנגרם לו- גם יסמין וגם עידו נפגעו. נזק גוף- עידו נפצע קשה, ויסמין מתה.

כתוצאה-קש"ס- אלמלא מערכת הטילים היתה מסוגלת לשבש כיוון של טילים מסויימים בלבד לא היה

קורה הנזק למטוס ההתרסקות והפגיעה במכוניתה של יסמין. החברה תטען לניתוק הקש"ס עקב גורם

זר מתערב- הם ידעו על הטיל הזה ועדיין לא ביטלו את הטיסה. אך נגד גורם זה מיועדת המערכת ולכן

לעניות דעתי הטענה תדחה.

פגם במוצר- ניתן להתייחס לפגם זה ב3 דרכים: 1. פגם בייצור- המערכת היתה צריכה להיות מסוגלת

לשבש את כל סוגי הטילים. אין לנו נתונים מתי הפגם קרה, בפס"ד ישראל פט נ' הינדלי כתב השופט

בן ששומה על התובע להוכיח כי הפגם דבר במוצר בעת היצור. **פרופ' רייך** חלק על עמדה זו מהטעם שאת מועד היווצרות הפגם היא שאלה שמוטלת על היצרן להוכיח, כפי שעולה מסעיף 4 (א)(1) הקובע שתהיה זו הגנה ליצרן אם הפגם שגרם לנזק נוצר אחרי שהמוצר יצא משליטתו. ואילו הגדרת מוצר פגום מתייחסת למצב המוצר בעת אירוע נזיקי- **פס"ד מחוזי- כספי נ' תבורי**. פגם בתכנון- ניתן לתמוך בפס"ד שפס נגד פרימה ולטעון כי המערכת תוכננה לקוי בכך שלא תוכננה מלכתחילה נגד כל סוגי הטילים. כאן נכנסת השאלה לפי איזו מודל אנו בודקים לפי המודל באירופה של הצרכן הסביר ואז זה אכן פגם או לפי המודל בארה"ב של היצרן הסביר ואז זה יכול לא להחשב כפגם. ניתן להתייחס לפגם זה גם כפגם בשיווק ס' 3 (א) (2) - אם היו הוראות על המערכת שהיא מיועדת רק לטילים מסוימים אזי אלעל היו יודעים זאת. **שייצר היצרן**- היצרן הינו חברת ווסטרניקס בע"מ.

התמלאו כל התנאים ולכן חזקה שהמוצר יחשב פגום אם נסיבות המקרה מתיישבות יותר עם המסקנה שהיה פגם מאשר עם המסקנה שהיה תקין. אך חברת ווסטרניקס יכולה לטעון **טענות הגנה**: ס' 4 א (1) הפגם התרחש לאחר שהמוצר יצא משליטתו לא תקף כי החברה היתה מודעת לפגם. גם סעיף 4 א(2) לא תקף כי היה ידוע לחברה, לא מצויין לנו מתי המידע היה ידוע לחברה, אם החברה תוכיח שהיה ידוע לה רק אחרי שהמוצר נמסר אזי היא לא חבה לפי חוק האחריות אך ניתן לתבוע אותה ברשלנות. גם ס' 4 א(3) אשם תורם היא לא יכולה לטעון כי אשם תורם צריך להיות מצד התובעים ואין, יש רק מצד ג-חברת התעופה וזה לא נחשב. התובעים יעדיפו לזכות בתביעה נגד החברה ברשלנות מכיוון שלפי חוק האחריות למוצרים פגומים יש תקרה למשכורת הממוצעת כפול 3 ומקבלים את הסכום בנטו.

תביעת יורשי יסמין ועידו על רשלנות נגד חברת ווסטרניקס-על כך שלא ידעו כי המערכת אינה

תקפה לכל הטילים, יסוד ראשון: חובת זהירות: חובת זהירות בין יצרן לצרכן מוכרת לפי חוק למוצרים פגומים ולפי הפסיקה ולכן אין צורך לדון בכך.

יסוד שני: התרשלנות: 1. מבחן האדם הסביר כסטנדרט זהירות-יש לבחון את זה כחברה סבירה, מידת הסיכון שהיא יצרה גדולה מאוד- יש סוגים שונים של טילים ואם זה לא אותו סוג חייבים של מאות אנשים יכולים להגמר. גם זהות המזיק- יש צפי מחברה שמייצרת מערכות כאלה שתיידע בדיוק נגד מה הן טובות ומה לא, האינטרס הציבורי גדול ביותר- ערך חיי אדם, הבריאות שלהם והחיים שישתנו של משפחותיהם. החברה יכולה לטעון ליעילות כלכלית- כי ישנם אולי סוגים מעטים שהמערכת לא עובדת עליהם וישנם טילים מועטים כללו לעומת זאת ההשקעה הכלכלית גדולה ביותר.

2. **מבחן לרנד הנד**- עלות מניעת הנזק- החברה תטען כי עלות המניעה היא של מליוני אולי מליארדי שקלים כדי שמערכת כזו תהיה הגנה נגד כל סוגי הטילים הקיימים. כנגד יטענו התובעים כי העלות יכולה להיות מאוד קטנה- לידע את אל על וככה בהחלטה של אל על האם לבטל את הטיסה כנראה היתה מתקבלת החלטה אחרת. הסבירות שהנזק יתרחש- החברה תטען שהיא קטנה ביותר אולי אם היא לרוב סוגי הטילים, אך התובעים יטענו כי גובה הנזק כ"כ גדול- חיי אדם ובריאותם, מטוס ששווה מיליונים שזה אכן התרשלנות. בנוסף לפי השופט רבלין ניתן להכניס גם שיקולים חברתיים: וכאן האינטרס החברתי הגדול לשמור על חיי אדם עוד יותר מראה כי היתה כאן התרשלנות.

3. ניתן להעזר בסעיפי העברת הנטל: ס' 38 **דברים מסוכנים: הנזק נגרם ע"י דבר מסוכן**-לפי הגדרת השופט אגרנט לפי שתכונותיו עלולים להוות מקור סכנה והשימוש בו נחשב חפץ מסוכן- מערכת לניווט טילים עונה על כך. **הנתבע היה בעלו** או ממונה עליו-הם אלה שיצרו וזה נחשב בעלות. **מודעות הנתבע לסיכון**-היו מודעים. **עזיבה או מסירה**- מכירה לאל על נחשבת. בנוסף ניתן לנסות לטעון ס' 41 הדבר מעיד בעד עצמו, אך ידוע כי הנזק התרחש כי המערכת לא היתה מוכנה מול כל הטילים ולכן לא סביר כי תתקבל. **יסוד שלישי: גרם נזק: נזק**- יש. קש"ס עובדתי- אלמלא היה פגם במוצר הטיל לא היה פוגע

ולכן מתקיים המבחן. קש"ס משפטי-ישנם 3 מבחנים, המבחן המרכזי ברשלנות הוא מבחן הצפיות הסבירה- הוא מתקיים כי זה סביר לצפות שאם המערכת לא טובה לכל הטיילים יכול לבוא טיל ולפגוע במטוס. גם מבחן תחום הסיכון מתקיים- התוצאה המזיקה היא בתחום הסיכון, שיצרה התנהגותו, וגם מבחן השכל הישר מתקיים. החברה יכולה לטעון לגורם זר מתערב- ס' 64- היה פה מעשה רצוני של אחר- שליחת הטיל והיא לא היתה סתם רשלנות כי חברת אלעל מנהל התעופה וכולם היו מודעים לה. אך כנגד ישיבו להם כי פעולה מכוונת לא תמיד מנתקת את הקש"ס, ומקרה זה מתאים כי אולי לא תמיד יודעים על זה אבל כשמישהו משגר טיל הוא עושה את זה בכוונה, והתפקיד שלהם היה למנוע את פגיעתו במטוס. (כמו שומר שנרדם ומטרתו למנוע כניסת שודדים). לפי אנגלרדש ניתן אולי היה להשתמש בסעיף 41 הדבר מדבר בעד עצמו ביחס של הקשר הסיבתי אך לעניות דעתי לא יהיה צורך. הערה: הקטנת הנזק ואשם תורם לא תקפים כי לא ניתן לטעון אותם נגד יסמין ועידו אלא נגד אל על והם צד ג' וזה לא תקף לגביהם.

תביעה על רשלנות נגד מ"י- רשות מנהל התעופה על כך שאישרה את הטיסה +משטרה על כך

שאישרה את הטיסה: יסוד ראשון: חובת זהירות: אנתח לפי פס"ד ועקנין, חלוקה לחובת זהירות מושגית ולחובת זהירות קונקרטיית. **חובת הזהירות המושגית** האם למשטרה ולרשות מנהל התעופה יש חובת זהירות ביניהם לבין האזרחים- מתחלקת למבחן הצפיות הטכני ולמבחן הצפיות הנורמטיבי. **מבחן הצפיות הטכני-** האם הם יכלו לצפות את הנזק-כעקרון המשטרה ומנהל תעופה יכולים לצפות נזק. **מבחן הצפיות הנורמטיביות-** הם היו צריכים לצפות את הנזק. כעקרון גם פס"ד ועקנין נאמר כי מקום שהצפיות הטכניות מתקיימת קיימת גם צפיות נורמטיבית אלא אם קיימים שיקולי מדיניות ושכנות שמונעים זאת. כאן המדינה תטען שישנם שיקולים הללו: **א. שיקולי מדיניות:** אדון בשיקולי המדיניות כאן במיוחד גם כלפי חובת הזהירות המושגית וגם כלפי חובת הזהירות הקונקרטיית. כעקרון לפי ס' 2 לחוק הנזקים האזרחיים חייבת המדינה באחריות נזיקית. אך ישנם שיקולים נגד: חשש מהרתעת יתר- הרשויות יפתדו לפעול. חשש מהצפה של בתי המשפט, שיקול דעת- הפחד של רשות שהחלטה שלה תחייב אותה בנזיקין תגרום לה להחליט החלטות שגויות רק מהפחד. פגיעה בהפרדת הרשויות- רשות שופטת שמעבירה ביקורת על רשות מבצעת. וחשש על הטלת עול כספי מי שישלם יהיה ציבור משלמי המיסים. כנגד יטענו התובעים כי המדינה מהווה כיס עמוק, בעזרתה ובעזרת משלמי המיסים מתקיים פיזור נזק. כולם נמהנים משירותים אלו אז שכולם ישלמו זהו שיקול הצדק, וכמובן שיוויון. ניתן להעזר בדרכי סיווג שונות שהועלו בפסיקה: המדינה תטען כי מדובר במחדל ולא במעשה, התובעים יטענו שזה מעשה כי היתה ישיבה דנו בזו, בנוסף תטען המדינה כי מדובר על פעילות שלטונית- החלטה על ביטול טיסה משיקולי פשע אינה החלטה רגילה, והעיקרי הוא שיקול הדעת- היו מספר אלטרנטיבות והם החליט כי זו האלטרנטיבה הראויה.

ב. יחסי שכנות: הנתבעים יטענו כי הנזק נגרם ע"י צד ג' ומדובר במחדל ולא במעשה. לעומתם ישיבו כי הנזק הוא נזק פיזי כבד.

חובת זהירות קונקרטיית: צפיות קונקרטיית- הנתבעים יטענו כי לא יכלו לצפות שאכן זה יקרה בגלל שחשבו שהמערכת נגד טילים תעבוד ושרוב הסיכויים שזה מעשה קונדס. התובעים יטענו כי מספיק שידעו על האפשרות אז יכלו לצפות שיקרה הדבר ויגרם נזק. גם מבחן הצפיות הנורמטיבית מתקיים- היה עליהם לצפות. (את שיקולי המדיניות והשכנות ראה בחובת זהירות מושגית). **יסוד שני התרשלנות: 1. מבחן לרנד הנד-** הם יטענו כי עלות מניעת הנזק היה גדול ביותר ביטול הטיסה היה פוגע בלוח הטיסות, ובעקבות כך בנוסעים רבים ובנוסף מוניטין החברה ששווה כסף היה נפגע.

יטענו שגם הסבירות היתה קטנה עקב מחשבתם שהמערכת תגן ושוזה מעשה קונדס. והתובעים יטענו כי גובה הנזק גדול ביותר – חיי אדם ושוזה עלות לא שלהם אלא של אל על והם לא מחוייבים לחברה הפרטית אלא לאזרחים. 2. מבחן האדם הסביר כסטנדרט זהירות- רשות שדות התעופה והמשטרה כרשויות ציבוריות לא היו צריכים להתחשב בנזק כלכלי של חברה פרטית. האינטרס הציבורי שהם מופקדים עליו- שמירת חיי אדם היה צריך להיות העליון.

יסוד שלישי: גרם נזק: נזק- יש. קש"ס עובדתי- אלמלא היו מבטלים את הטיסה לא היה קורה הנזק. קש"ס משפטי- המבחן המועדף מבחן הצפיות – הם יטענו שזה לא היה צפוי עקב מחשבתם על המערכת נגד טילים והתובעים יטענו כי גם ספק צפי מסויים שבכל זאת טיל יפגע וזה מספיק. זה עומד גם במבחן תחום הסיכון- ההתנהגות שלהם אישור הטיסה למרות הסכנה הביאה את זה שהנזק של התרסקות המטוס ופגיעה שלו במכונית תהיה בתחום הסיכון. גם במבחן השכל הישר מתקיים- ההתנהגות שלהם תרמה בפועל לתוצאה המזיקה.

הנתבעים יטענו **לגורם זר מתערב**- המערכת שלא פעלה, זה לא היה צפוי, ניתן להשיב להם כי רשולן צריך לצפות כי אחרים יתרשלו.

-יש לציין כי השוטרים שישבו בישיבה, מנהל מינהל התעופה האזרחי והפקח חסינים בפני תביעות לפי ס' 7א חסינות עובד מדינה. מכיוון שלא פעלו בצורה זדונית.

תביעת על רשלנות נגד חברת אל על- שלא ביטלה את הטיסה ושלא בדקה את המוצר

יסוד ראשון חובת זהירות: אין ספק שיש חובת זהירות בין עידו שהיה נוסע של החברה, השאלה היא האם יש חובת זהירות בין חברת אל על לבין יסמין. **חובת זהירות מושגית:** מבחן הצפיות הטכנית- חברה סבירה יכלה לצפות כי אם מטוס שלה יתרסק הוא יפגע בחפים מפשע שגם אינם נוסעיה. נקודת המוצא היה שמקום שניתן לצפות צפיות טכנית קיימת **צפיות נורמטיבית** אלא אם קיימים שיקולים מדיניים שלעניו דעתי לא קיימים ושאלת השכנות. פס"ד מיטרני קבע כי לא מדובר ביחסי שכנות גיאוגרפית אלא צפיותית ולכן לא מתעוררת בכלל השאלה. **חובת זהירות קונקרטי:** מבחן הצפיות הטכנית- חברת אל על יכלה לצפות כי במקרה וכן יהיה טיל יכול להפגע המטוס והוא יכול לפגוע בחפים מפשע אם הוא יתרסק, בנוסף גם היה עליה לצפות זאת ולכן מתקיים מבחן הצפיות הנורמטיבית.

יסוד שני: התרשלנות: מבחן לרנד הנד- 1. מבחן לרנד הנד- הם יטענו כי עלות מניעת הנזק היה גדול ביותר ביטול הטיסה היה פוגע בלוח הטיסות, ובעקבות כך בנוסעים רבים ובנוסף מוניטין החברה ששווה כסף היה נפגע. יטענו שגם הסבירות היתה קטנה עקב מחשבתם שהמערכת תגן ושוזה מעשה קונדס. והתובעים יטענו כי גובה הנזק גדול ביותר – חיי אדם. וגם במבחן של האדם הסביר הם התרשלו- היה עליהם לבחון את מידת הסיכון הגדולה, התוצאות הניזקיות הגדולות והאינטרס הציבורי – חיי האדם לעומת הפגיעה הכלכלית בהם. **יסוד שלישי: גרם נזק: נזק-יש,** יסמין מתה ועידו נפצע. קש"ס עובדתי- אלמלא היו מבטלים את הטיסה לא היה מתרחש הנזק. קש"ס משפטי- מבחן הצפיות- יכלו לצפות את הנזק, הם יטענו כי לא בגלל שחשבו שיש את המערכת הגנה ובגלל שזה כנראה מעשה קונדס. גם מבחן הסיכון מתקיים- זה בתחום הסיכון היה מרגע שנודע להם וגם מבחן השכל הישר. הערה: עוולת התקיפה אינה רלוונטית מכיוון שלא ידוע בוודאות שמשגרי הטיל הם משפחת אברגיל. ולכן לא ניתן לתבוע אותם. (הערה: ניסיתי להתקשר לוודא עובדה זו אבל לא ענית... אז אני מקווה שזו הנחה נכונה).

כללי: כל הנתבעים בתביעות הרשלנות ינסו לטעון **לריחוק הנזק** לגבי יסמין- לא היה צפוי כי יסמין תפגע בגלל העוולה שלהם. אך לעניות דעתי טענה זו תדחה, ידעו כי אם יתרחש האסון תקרה פגיעה גם אם לא ידעו את היקפו המדויק- פגיעה באנשים מעבר לנוסעי המטוס. ואין ספק שהמחוקק רוצה למנוע

פגיעה גם בעוברי אורח ולכן נכנס למבחן הסיכון. גם **הסתכנות מרצון** ס' 5 לפקנ"ז לא יהיה תקף כי עידו לא חשף את עצמו במודע- אלעל לא ידעה את הנוסעים על הסיכון.

היורשים של יסמין ועידו ינסו לתבוע לחלופין על מטרד לציבור את חברת אלעל ומנהל התעופה:

מעשה שאינו כדין- לפי פרופ' רייך יש לפרש סעיף זה בהחדרת יסוד של סבירות, אלעל יכולה לטעון כי היא אישית לא עשתה מעשה לא כדין- הרשתה למטוס לעלות. אך התובעים יטענו ניתן לחלופין לטעון ליסוד: **מחדל מחובה משפטית**- בתוך הפקנ"ז ישנה חובת זהירות. והם הפרו את הזהירות בכך שהרשו למטוס לטוס. **סכנה לציבור**- הם יצרו סכנה של מטוס שיתרסק והסכנה התממדה בהתנגשות במכונית, בנוסף מטוס ומכונית לאחד שהתנגשו על כביש מהווים סכנה גדולה לציבור. **זכות מזכויות הכלל**- אין צורך להראות זכות בטאבו זה נעשה על כביש. סעיף ההגנה 48 שימוש לטובת הציבור לא יחול כאן מכיוון שהיסוד- השתמשו באמצעים סבירים כדי להקטין את הנזק ככל האפשר לא מתקיים- הם הרשו למטוס לטוס.

כללי: יש לנו מקרה של ריבוי מעוולים שגרמו לנזק בלתי ניתן להפרדה ולכן הם יהיו חבים ביחד ולחוד ולכן גם נגד כל תביעה אם יוצאו הודעת צד ג' אחד כלפי השני. (לעניות דעתי גם חברת אל על תתבע את חברת ווסטרניקס על כך שדלא ידעה אותה על הפגם וכך לפחות תקבל חלק מהכסף חזרה.)

סעיף ב': הפיצויים המגיעים לעיזבונה של יסמין ולבני משפחתה

במידה ותביעת יסמין לא מוכרת לפי חוק הפלת"ד אך היא מוכרת לפי תביעות הרשלנות (יסמין תתבע גם את חברת אלעל, גם חברת ווסטרניקס וגם מ"י וכולם יהיו חייבים ביחד ולחוד)

החלוקה תהיה כך: יסמין בת 34 במותה, היא היתה אמורה לצאת לפנסיה בגיל 64 (כי היא אישה) כלומר נשאר לה עוד 30 שנה. ראשית יש לדון האם מגיע לה אובדן השתכרות- סוגיית השנים האבודות. פס"ד אטינגר הפך את הלכת גבריאל וקבע כי גם לניזוק מת מגיע על אובדן כושר השתכרות אך מנכים מהסכום את אי הצריכה של הנפטר. שנית יש לדון בכך שיסמין היתה עקרת בית שלא עבדה, אך היתה בוגרת הסמינר למורים. דיון על האם ללכת לפי יכולת השתכרות עקרונית או ממשית נעשה כאשר השופט ברק סבר כי יש ללכת לפי יכולת ממשית- כלומר היא לא צריכה לקבל מכיוון שלא עבדה. השופטת שילה סוברת שיש ללכת לפי יכולת עקרונית ואז היא תקבל לפי השכר הממוצע של מורה. פס"ד ונטורה עשה שילוב בין 2 הגישות וקבע כי יש ללכת על פי הסיכוי למימוש הפוטנציאל. אנו לצורך חישוב נניח כי היה סיכוי של 50 אחוז כי תחזור לעבוד כמורה. פיצויים לעיזבון, נזק ממוני:

1. **הוצאות רפואיות**- כעקרון היא מתה במקום אבל אם היו אז העזבון יקבל.
2. **הוצאות קבורה**. 3. **אובדן כושר השתכרות**- הפיצוי הוא סכום נמוך ביותר כי אני מקוז את ההוצאות של משפחתו ושלו ונשאר רק החלק שיכול היה לחסוך. **נזק לא ממוני:**
1. **כאב וסבל**- לעזבון- גם על השניות המועטות שראתה את חייה עומדים לפנייה כאשר המטוס התקרב אליה, גם על אלו ניתן לקבל סכום גלובאלי גדול במיוחד.

2. **קיצור תוחלת החיים**- מפסצה על הנאות החיים שהפסיד. **פיצויים שיקבלו התלויים:**

1. **אובדן כושר השתכרות- שיטת הידות- פס"ד רותם נ' נוף:** בהנחה שהיה סיכוי של 50 אחוז שתעבוד כמורה אנו נפסוק לה משכורת לחודש של 2500: חצי משכר ממוצע למורה, (בלי התחשבות בכך שהיא אישה וערביה ולכן כנראה היתה מרוויחה פחות). במשפחה ישנם 4 נפשות (יסמין, מחמוד, תאמד ונאשוה) ולכן 4 ידות+ ידה על משק הבית= 5 ידות. $7000 + 2500 = 9500$. לחלק ל-5 = 1900 ש' ידה. מורידים את הידה של יסמין. נשאר 1900 כפול 4 = 7600 מחסירים מזה את המשכורת של מחמוד ונשאר 600 ש'.

חפ"ז
פ"ג נ"ז
(12) 98

כל זה למשך 14 שנה עד שחאמד נהיה בן 18. הוא עברי ולכן לא משרת בצבא. בשנה ה-15 החישוב יהיה :
9500 לחלק ל-4 ידות = 2375. מורידים את של יסמין. 2375 כפול 3 = 7125 מחסירים את המשכורת של
הבעל ואז זה יוצא 125 ₪. ואז בשנה אחרי זה נאשוה נהיית בת 18 ולכן למשך 15 שנים הבאות
מחשבים : 9500 לחלק ל-3 = 3166, מחסירים ידה של יסמין. 6333 (2 ידות) ומזה כבר אין מה לחסר את
המשכורת שלו אז הם לא יקבלו יותר על השנים הללו אובדן השתכרות.

1000
צ'ק ימשיג
בין כל ימי
הגידול

כל הסכומים הללו עוברים היוון ומקבלים אותם בברוטו

לא ממוני : 1. הפסד שירותים-אובדן שירותי אם- תפקיד המעניק חוס ואהבה, חינוך-סכום גלובאלי.
2. ניכוי הכספים לעיזבון-במידה והעיזבון הם היורשים אזי יהיה ניכוי של ראשי הנזק הלא ממוניים של
העזבון כדי שלא "ירוויחו ממותה" (כאב וסבל וקיצור תוחלת חיים).

אם היא מקבלת על ת"ד מחברת הביטוח שלה :

אם היא מקבלת לפי הפלת"ד מחברת הביטוח אין בעיה של מגבלה בשכר כי היא לא מגיעה אליו. מה
שכן ראשי הנזק הלא ממוניים מחושבים אחרת, לפי יימי האישפוז אך אין לה ימי אשפוז כי היא מתה
במקום ולכן היא יכולה לקבל הכי הרבה 10 וזו שזה כיום 1400 ₪ = הכי הרבה 14,000 ₪.

סעיף ג': במידה ויסמין עברה ניתוח תוספתן שגרתי יכולים הנתבעים ברשלנות לנסות לטעון להקטנת
הנזק כי היא כבר היתה פגועה אך כאן חל עקרון הגולגולת הדקה כי - המזיק חייב לשאת בכל התוצאות
הנובעות ממצבו הגופני המיוחד של הניזוק והחולט בפס"ד רביד נ' קליפורד כי אין לעשות הבחנה בין
מבחן הצפיות לגולגולת הדקה ומספיק לצפות נזק מסוים ללא קשר איך הוא נוצר.
ולמעשה התרחש כאן נזק שנבלע בתוך נזק, וכאן ניתן ללכת לפי 2 גישות : 1. פס"ד חנשוילי השופטת
נתניהו- מזיק ב' חייב בשל הפסד הפיצויים ממזיק א- בית החולים. האירוע שלו בלע ומנע ממנו את
האופציה לתבוע פיצויים ממזיק א-ביה"ח. 2. לדעת פרופ' רייך ישנה כאן טעות בניתוח האנליטי אלו
מקרים של סיבתיות מצטברת ונפעיל את מבחן הדיות, האם די היה במעשה כדי לגרום לאחוז מסויים
של הפגיעה אם כן הם חייבים ביחד ולחוד אך יהיה קשה להחיל זאת כי נגדרם נזק ראייתי שלא ניתן
להוכיח מה אחוז הפגיעה ולכן לעניות דעתי ישלם מזיק ב' על הכל. ולכן לא תשתנה תשובתי.

תשובה נזק נזק
70 / 70

שאלה שניה :

סוגיית השנים האבודות היא השאלה האם צריך לתת לאדם פיצויים על אובדן כושר השתכרות על
השנים בהן הוא לא יחיה.

התפתחות הפסיקה : ההלכה שהיתה מקובלת היא הלכת שזון גבדיאל - ילדה שנהרגה ופסקו למשפחתה
פיצויים נמוכים, לא היו לה תלויים ולא היה סביר שהיא תפרנס את משפחתה כשהיא תגדל. ולכן
משפחתה ניסתה כדי לקבל פיצויים גבוהים יותר לתבוע על אובדן כושר השתכרות-ביהמ"ש - דעת הרוב
קבעה כי לא מגיע לה (ברק בדעת מיעוט). עברו 20 שנה והגיע פס"ד אטינגר - שוב ילד נפגע אך נהפכה
ההלכה.

סיבה מרכזית להפיכת ההלכה היתה : הניזוק החי שיודע שהוא עומד למות- אם הניזוק היה מת והיו לו
תלויים הם קיבלו הפסד תמיכה. אבל הבעיה העיקרית היתה בניזוק החי, יחיה רק עוד 10 שנים, מי
יפרנס אותם לאחר מכן? באטינגר הוחלט לא לעשות הבחנה בין ניזוק חי לניזוק מת - ונקבע כי שניהם
זכאים לפיצויים בגין השנים האבודות.

ניתוח העמדות לאור מטרות דיני הנזיקין :

טענה חזקה לעמדה התומכת היא כי אם לא ניתן אנו יוצרים **תת הרתעה**-למזיק עדיף להרוג מאשר לפצוע. בנוסף עצם העובדה שמקבלים מעט יכולה להראות **זלזול בחיי אדם**. בנוסף **מטרת הפיוס** בין המזיק לניזוק- במקרה הזה ליורשיו תתקיים רק אם ירגישו כי קבלו את מה שהיה קורה אילו היה חי. **המתנגדים** יכולים לטעון כי המטרה העיקרית בדיני הנזיקין היא **הענקת התרופות**- להשיב את המצב לקדמותו אך הניזוק כבר מת ולא ניתן להשיב את המצב לקדמותו ולכן לא יעזור אם נפסוק פיצויים השנים האבודות. יטענו בנוסף כי לא יתקיים **צדק מתקן מבחינת המזיק**- הוא הפר נורמה, שילם את חובו בצורות של פיצויים אחרים כמו הוצאות קבורה, כאב וסבל קיצור תוחלת החיים, הפסד שירותים אין זה צודק לפסוק לו פיצויים על שנים שכבר לא יהיו קיימות. **התומכים** יטענו כי זה רק יצור **הרתעה** למזיקים ולכן זה יועיל. **המתנגדים** יכולים גם לטעון **מנקודת מבט כלכלית** כי היחיד המזיק יתקל בקושי לשאת את הנזק הזה לבדו. כנגד יטענו **התומכים** כי בסופו של דבר רוב המשלמים הם חברות ביטוח וכך גם הן יכולות לשאת בנזק טוב וגם מתקיים עקרון פיזור הנזק.

הפתרונות המוצעים על ידי מנסחי הקודקס, מהם השיקולים העומדים מאחוריהם:

ס' 544 - הנוסח הראשון עשה הבחנה בין ניזוק חי לניזוק מת. עקרונית אדם זכאי לקבל פיצויים על השתכרות בשנים שלא יחיה בגלל מעשה העוולה וינכו מזה את הוצאותיו (70 אחוז) אך אז בא **סעיף 545**- ואומר שאדם נפטר, עיזבון נכנס לנעליו והוא אינו זכאי לפיצויי השתכרות שלו. השיקול שעמד מאחורי סעיפים הללו הוא הרצון לדאוג לתלויים. **פרופ' דייך** תקף פשרה זאת ממספר שיקולי מדיניות: אחת המטרות של דיני הנזיקין היא הרתעה. אז למרות שכפי שטענתי אם משלמים מעט בגין מוות נוצר **תת הרתעה**- החלק הארי של המשלמים הם חברות הביטוח. לעומת זאת אם נדבר על **מטרת השבת המצב לקדמותו** זה גם לא מועיל. כל הפסד ההשתכרות הולך ליורשים שהם לא בהכרח התלויים שלו. גם מבחינת **הקטנת הנזק** אין הצדקה- הנזק כבר נגרם, האדם מת. לעומת זאת אתה מטיל נטל כבד על אדם אחר- המזיק. אתה יוצר **נזקים שניוניים**. אם ישנה בעיה לגבי תלויים לדעת **פרופ' דייך** הפתרון צריך להיות לגבי התלויים. אכן דעתו של רייך נשמעה והוכנס בגרסה השניה גרסה חלופית למה שציינתי והכנסת היא שתבחר מה היא מעדיפה. **החלופה השניה**: קוצרה תוחלת חייו של נפגע, זכאי הנפגע להפסד השתכרות שיגרם לתלויים לפי שיעור תלותם בו באותה תקופה. כלומר החישוב הוא לא לפי הפסד ההשתכרות אלא לפי הפסד התמיכה- החלק שהיה נותן לתלוייו. למעשה הנפגע משמש מן נאמן של התלויים שלו בעתיד. לעניות דעתי החלופה השניה היא העדיפה מכיוון שאין סיבה לפסוק לאדם שאין לו תלויים הפסד תמיכה כשימות, מה שכן נפסק לו בחלופה הראשונה. גם לא תהיה בעייתיות מבחינת נאמנות הניזוק לתלוייו כי בית המשפט יכול לקבוע הוראות שונות אם ימצא לנכון כמו חשבון נאמנות. אציין כי לפי דעתי ישנה חשיבות גדולה לבעיית **הנזק השניוני**- נכון שהמזיק הפר נורמה אך אם המזיק אינה חברת ביטוח הנזק השניוני גדול מנשוא בשבילו ואם אין צורך לדאוג לתלויים אין סיבה לתת לו לספוג את הנזק הגדול הזה העלול להגיע לסכומי כסף גדולים ביותר.

החלופה השנייה

החלופה השנייה

24/30